

Taalbeleidsplan schooljaar 2024-2025 & 2025-2026

*Locatie De Waard (vmbo-bb en vmbo-kb)
Locatie Buys Ballot (vmbo-tl, havo en vwo)*

Samenhang	-
Bijlage(n)	-
Versie	April 2024
Auteurs	Okke Blaauw, taalcoördinator De Waard Natasja van Sommeren, taalcoördinator Buys Ballot Marieke Dees, mediathecaris
Vaststelling CvB	6 mei 2024
goedkeuring Directie	6 mei 2024
Ter Instemming naar MR Artikel 10 lid b	✓ Ja 23 mei 2024
PDCA Cyclus	2-Jaar
Ter goedkeuring of informatie naar RvT	✓ Nee
Plaatsen op P/beleid	✓ Ja
Plaatsen op webportaal	✓ Ja

Inhoudsopgave

Inleiding	blz. 1
1. Aanleiding	blz. 1
2. Visie	blz. 2
3. Dyslexie en NT2	blz. 3
4. Rol taalcoördinator	blz. 4
5. Financiering	blz. 4

Inleiding

Taalbeleid omvat alle maatregelen die een school treft om op structurele en systematische wijze de taalvaardigheid van leerlingen te vergroten en het onderwijs (taal)toegankelijker te maken. Het zijn maatregelen die zowel in als buiten de les plaats kunnen vinden, bijvoorbeeld op het gebied van programmering, materiaal en didactiek.

Dit taalbeleidsplan is bedoeld voor het Cambium College, bestaande uit de locaties De Waard (vmbo-bb en vmbo-kb) en Buys Ballot (vmbo-tl, havo en vwo). Het bestaat uit een algemeen deel met een gemeenschappelijke visie op taalbeleid en een individueel deel per locatie, waarin de specifieke actiepunten voor respectievelijk De Waard en Buys Ballot beschreven worden.

De twee taalcoördinatoren en de mediathecaris zijn samen met de conrectoren verantwoordelijk voor het taalbeleidsplan en de uitvoering ervan. De taalcoördinatoren voeren de actiepunten uit of ze sturen aan op de uitvoering ervan. De mediathecaris heeft een ondersteunende rol bij het uitvoeren van de actiepunten.

1. Aanleiding

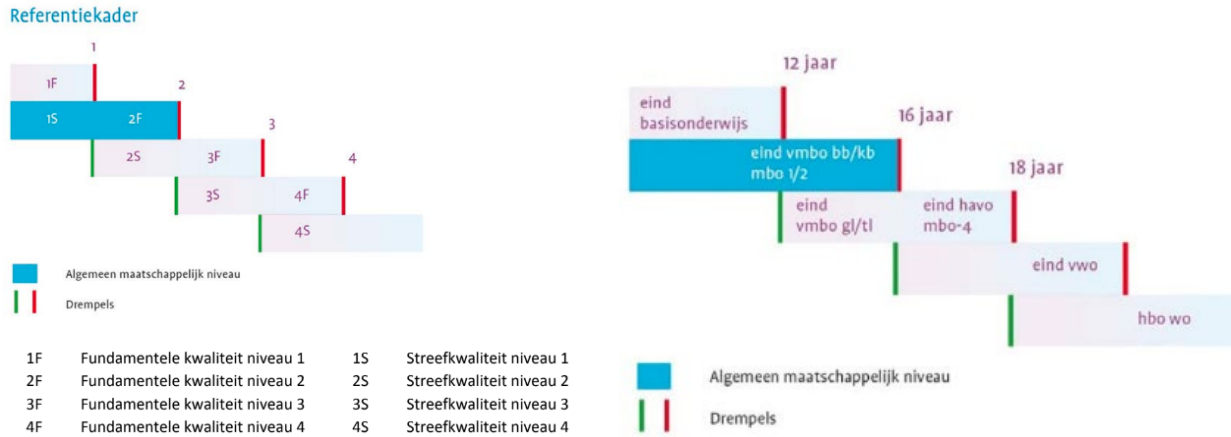
De afgelopen jaren is er in de media veel geschreven over de dalende leesvaardigheid van Nederlandse jongeren. De resultaten van PISA, het grote internationale vergelijkende onderzoek naar o.a. de leesvaardigheid van vijftienjarigen, waren hier de aanleiding voor. Nederlandse jongeren bleken tussen 2015 en 2018 significant minder vaardig te zijn geworden op het gebied van lezen. Specifiek op het gebied van reflecteren en evalueren scoren ze nu onder het EU-gemiddelde.¹ Als het gaat om leesplezier staan Nederlandse jongeren helemaal onderaan de lijst. Voor een kwart van de 15-jarigen dreigt laaggeletterdheid.

In het rapport 'De staat van het onderwijs 2023' constateert ook de onderwijsinspectie dat het prestatieniveau van leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs op het gebied van taal en rekenen stagneert of daalt. Dit dalende niveau is volgens de inspectie zorgwekkend en heeft een negatieve invloed op de kansen van leerlingen en studenten in hun latere leven, maar het heeft ook een negatieve invloed op de maatschappij als geheel. De onderwijsinspectie heeft daarom de basisvaardigheden (lezen, schrijven, mondelinge taalvaardigheid, rekenen-wiskunde en burgerschap) als speerpunt aangemerkt voor alle onderwijssectoren en ze zijn per 1 januari 2022 ook een vast onderdeel van het toezicht.

Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van een samenhangend en doordacht taalbeleid gericht op het ontwikkelen en versterken van de taalvaardigheid van onze leerlingen.

¹ Stichting Lezen, 'Leesprestaties Nederlandse middelbare scholieren gaan achteruit', 5 januari 2023. <https://www.lezen.nl/onderzoek/leesprestaties-nederlandse-middelbare-scholieren-gaan-achteruit/>, geraadpleegd op 21-02-2023.

2. Visie

Afbeeldingen: SLO. 'Een nadere beschouwing. Over de drempels met taal en rekenen.'²

In het "Nederlands Referentiekader doorlopende leerlijnen taal en rekenen" (NRK) is landelijk vastgelegd wat er van leerlingen verwacht wordt op het gebied van taal en rekenen.³ De kerntaak van het onderwijs is het aanleren van basiskennis en –vaardigheden, die beheerst kunnen worden op verschillende niveaus. In het NKR wordt onderscheid gemaakt tussen vier niveaus die gekoppeld zijn aan de onderwijsniveaus, zoals op de afbeeldingen zichtbaar is.

Het Cambium College heeft de sterke ambitie de taalvaardigheid van leerlingen op het passende referentieniveau te brengen en zo mogelijk boven dit niveau uit te tillen. Een structureel en systematisch ingezet taalbeleid is hierbij van belang. Het Cambium College moet een leeromgeving vormen waarin iedere leerling zijn taalvaardigheid zo goed mogelijk kan ontwikkelen. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de docenten Nederlands en moderne vreemde talen, maar die van iedereen op school. Dit betekent dat het onze taak is invulling te geven aan taalgericht vakonderwijs: 'Taalgericht vakonderwijs is vakonderwijs waarin relevante vaktaaldoelen expliciet zijn geformuleerd. Vak- en vaktaaldoelen worden samen ontwikkeld in onderwijs dat gerichte taalsteun biedt, vol interactiemogelijkheden zit en contextrijk is.'⁴ Het betekent dat zowel leerlingen als docenten zich bewust zijn van het belang van taal bij elk vak en hun best doen de taalvaardigheid van leerlingen te verbeteren.

Onderzoek laat zien dat het lezen van fictie sterk samenhangt met leesvaardigheid. Jongeren die veel verschillende soorten teksten lezen (kranten, tijdschriften, verhalen) zijn over het algemeen leesvaardiger. Het lezen van fictie hangt positiever samen met leesvaardigheid dan andere tekstsoorten.⁵ Het bevordert niet alleen de taalvaardigheid, maar

² SLO. 'Een nadere beschouwing. Over de drempels met taal en rekenen.' Enschede, juni 2009. <https://www.slo.nl/?ActLbI=referentiekader&ActItd=10801>, geraadpleegd op 21-02-2023.

³ Idem

⁴ Maaïke Hajer & Teun Meestringa, *Handboek taalgericht vakonderwijs*, juni 2020.

⁵ Stichting Lezen, 'Fictie lezen is sterkste voorspeller leesvaardigheid', 25 januari 2022. <https://www.lezen.nl/onderzoek/fictie-lezen-is-sterkste-voorspeller-leesvaardigheid/>, geraadpleegd op 21-02-2023.

bijvoorbeeld ook het concentratievermogen. Elke leerling van het Cambium College moet daarom gemotiveerd en gestimuleerd worden om boeken te lezen.

Deze visie mondt uit in de volgende uitgangspunten voor het taalbeleid op het Cambium College:

- 1. Alle docenten zijn zich bewust van het (belang van) taalbeleid, voelen zich verantwoordelijk voor de taalontwikkeling van de leerlingen en hebben aandacht voor taal in hun vakles.**
 - Elke les moet voldoende taalrijk zijn.
 - Docenten zijn zich bewust van de rol van taal bij hun vak en worden gestimuleerd zich op het gebied van taalgericht vakonderwijs te ontwikkelen.
 - Eenheid in het aanleren en onderhouden van taalvaardigheden is belangrijk. Docenten van met name de talen, maar ook die van andere vakken, moeten zich daar bewust van zijn en er waar mogelijk op inspelen door vakoverstijgend te werken.
- 2. Leerlingen behalen minimaal het referentieniveau dat past bij hun opleidingsniveau.**
 - Docenten hebben zicht op de referentieniveaus en de bijbehorende eisen.
 - Er is een doorlopende leerlijn bij het vak Nederlands die de leerlingen stapsgewijs en doelgericht naar het juiste referentieniveau begeleidt.
 - Elke leerling wordt in klas 1 t/m 3 jaarlijks getoetst (en in de brugklas twee keer) op zijn leesvaardigheid door middel van de Diatoets Diatekst, waarvan de resultaten het uitgangspunt vormen voor verdere oefening en differentiatie op het gebied van taal en specifiek leesvaardigheid.
- 3. We zetten breed in op leesbevordering en leesmotivatie.**
 - Kennis van geschikte (jeugd)literatuur is bij met name de taaldocenten van groot belang.
 - We informeren ouders over het belang van lezen.
 - We zorgen voor een stimulerende leesomgeving en het uitstralen van een leescultuur.
 - We zorgen dat leerlingen makkelijk en snel toegang hebben tot geschikte leesboeken (via de mediatheek) om de drempel te verlagen.

Om de bovenstaande doelstellingen te bereiken, is per locatie een actieplan opgesteld.

3. Dyslexie en NT2

Het Cambium College heeft een dyslexieprotocol, waarin staat beschreven wat het dyslexiebeleid omvat. Het gaat hierbij onder andere om het diagnosetraject, de dyslexieverklaring, hulpmiddelen en dispenserende en compenserende maatregelen. Het actuele protocol is te vinden op de website. Per locatie is een dyslexiecoördinator verantwoordelijk voor (de uitvoering van) het beleid.

Het Cambium College heeft per schooljaar 2022-2023 een NT2-protocol, waarin staat beschreven wat het NT2-beleid omvat. Het actuele protocol is te vinden op de website. Per locatie is een NT2-coördinator verantwoordelijk voor (de uitvoering van) het beleid.

4. Rol taalcoördinator

De taakomschrijving en de bijbehorende taakuren van de taalcoördinator zijn te vinden in het taakbeleid.

5. Financiering

Er is een gezamenlijk stimuleringsbudget voor het taal- en rekenbeleid om het taal- en rekenonderwijs te ondersteunen. Dit budget kan besteed worden aan de uitvoering van de hiervoor beschreven actiepunten, waaronder bijvoorbeeld het financieren van schrijversbezoeken of het aanschaffen van materiaal voor remediëring.

6. Kwaliteitszorg

Jaarlijks worden de Diataal en de Diatekst toetsen afgenomen, onder andere met dit meetinstrument willen we ook de effectiviteit van het taalbeleidsplan meten.

Leerlingen die onder het gewenste referentieniveau scoren krijgen zoals benoemd in uitgangspunt 2 extra ondersteuning. Doel van deze extra ondersteuning is om aan het einde van het jaar op of boven het gewenste referentieniveau te scoren. Doel is dat alle leerlingen na drie jaar daardoor op het gewenste referentieniveau scoren.

Daarnaast is de ambitie om de leesmotivatie te verhogen. Deze ambitie is lastig te meten, er zijn geen instrumenten die leesmotivatie op dit moment meten. In samenwerking met de bibliotheek wordt middels de leesmotivatiemonitor gemeten of de motivatie omhoog is gegaan.

Om het belang van het taalonderwijs bij docenten te vergroten is de doelstelling om met ingang van schooljaar 2024-2025 collegiale lesobservaties te organiseren. Iedere docent bezoekt minimaal twee keer een les bij de collega en bespreekt deze na.